

Plán inkluzivního vzdělávání 2023/2024

1. Základní údaje o škole

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:

Základní škola a Mateřská škola Brno, Merhautova 37, příspěvková organizace

Zřizovatel školy: **ÚMČ Brno – sever, Bratislavská 70, 601 47 Brno**

Ředitel školy: **PaedDr. Jana Foltýnová, Ph.D.**

Druh školy včetně všech školských zařízení:

- základní škola
- mateřská škola
- školní jídelna
- školní družina
- odloučené pracoviště Vranovská 17 – 2. stupeň ZŠ, 2 třídy MŠ
- odloučené pracoviště Sýpka 26a – 3 třídy MŠ

Kontakty:

telefon: 545 211 651

fax: 545 215 461

e-mail: sekretariat@zsmerhautova.cz

http: www.zsmerhautova.cz

Základní charakteristika školy

Škola vykonává činnost mateřské školy, základní školy, školní družiny a školní jídelny. Ve školním roce **2023/2024** navštěvuje školu celkem **586 žáků** ve **36** třídách, včetně jedné třídy přípravného ročníku. Z celkového počtu je **kulturně odlišných a sociálně znevýhodněných žáků 519** v ZŠ, což je **88,55 %**. V MŠ je těchto dětí 107, což je 61,49 %. V osmi speciálních třídách je vzděláváno 64 žáků. Počet žáků, kteří byli vyšetřeni ve ŠPZ a byla jim udělena podpurná opatření **1. stupně = 9. 2. stupně = 43 v ZŠ a 1 v MŠ, 3. stupně = 107 v ZŠ + 1 v MŠ, 4. stupně = 1, 5. stupně = 0. Celkem** je těchto žáků **160 v ZŠ a 2 děti v MŠ** (z toho **123** poruch učení, **14** poruch chování v ZŠ a **1** v MŠ, **6** lehkých mentálních postižení, **3** vady řeči, **1** zrakové postižení, **2** tělesná postižení, **8** žáků s OMJ - odlišný mateřský jazyk,

2 žáci se zdravotním postižením a 1 žák s jiným postižením v ZŠ a 1 dítě v MŠ). Počet asistentů, kteří byli přiděleni žákům jako podpůrné opatření je celkem 22 v ZŠ a 1 v MŠ.

Podle IVP se vzdělává 11 žáků, dalších 47 žáků má zpracovaný „Plán realizace podpůrných opatření“. Dalším podpůrným opatřením pro tyto žáky je speciální pedagogická péče a úprava obsahu jazyka pro cizince.

Cílem základní školy je poskytovat dětem základní vzdělání a připravit je na život. Hlavním cílem naší školy je poskytovat dětem základní vzdělání, které je založeno na rovném přístupu ke vzdělávání bez jakékoliv diskriminace. Jde nám o rozvoj osobnostního potenciálu každého konkrétního dítěte, naplňování podpůrných opatření, působení asistentů pedagoga a jejich spolupráci a komunikaci s učiteli. Škola se snaží vytvářet každému žákovi a jeho rodině rovné příležitosti ke vzdělávání bez ohledu na jeho pohlaví, věk, etnickou příslušnost, kulturu, rodný jazyk, náboženství, rodinné zázemí, ekonomický status nebo speciální vzdělávací potřeby. Tento záměr je realizován pro MŠ v **ŠVP RADOSTNÝ SVĚT DĚTÍ** a pro ZŠ v **ŠVP DYNAMIKA**.

Usilujeme o vybudování moderní školy, ve které se dětem líbí, rády do ní chodí a cítí se v ní dobře. Učitelé jsou vzdělaní a motivovaní, s jejich prací jsou rodiče spokojeni. Plníme stanovené podmínky **Otevřené školy**, k jejímuž názvu se hlásíme od roku 2009/2010. Od roku 2005 máme status **Fakultní školy Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity Brno**. Od roku 2005 jsme **Tvořivou školou**, od roku 2019 **Technickou ZŠ**. Ve výuce využíváme prvky daltonského školství. V srpnu 2018 byl naší škole udělen titul **KVALITNÍ ŠKOLA**.

ZŠ a MŠ Brno, Merhautova 37, příspěvková organizace nabízí multikulturní prostředí s individuálním přístupem ve všech třídách. Od 1. 9. 2016 vzděláváme všechny žáky podle jednotného ŠVP s dopracovanými prvky inkluze. Ve třídách se společně vzdělávají děti běžné, nadané, postižené, děti cizinců i děti jiného etnika. Zásadní je pro nás práce s třídním kolektivem a individualitou dítěte. Úzce spolupracujeme se Školním poradenským pracovištěm a jeho odborníky. Nezastupitelnou roli v přípravě na vstup do prvního ročníku základní školy je každoročně zřizování přípravných ročníků pro děti z kulturně odlišného a sociálně znevýhodněného prostředí. V předškolním vzdělávání a v prvních ročnících základní školy je dětem poskytována logopedická péče. Na obou stupních školy učitelům vypomáhají doučovatelé a asistenti pedagoga žákům se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola neustále pracuje na zkvalitňování podmínek pro vzdělávání svých žáků, a to zejména prostřednictvím projektů.

Mezi nejvýznamnější patří **Podpora znevýhodněných žáků – Merhautova**, který se realizuje od září 2022 a díky kterému škola obdržela finance na personální podporu (školní asistent, školní psycholog, sociální pedagog, 2x speciální pedagog, kariérní poradce, koordinátor inkluze, adaptační koordinátor pro 1. a 2. stupeň ZŠ) Další finanční prostředky z tohoto projektu jsou na přímou podporu žáků a další vzdělávání pedagogických pracovníků

Od února 2023 realizujeme projekt **JAK I**, který rovněž rozšířil pedagogický sbor o dalšího školního psychologa a snížené úvazky speciálního pedagoga, školního asistenta ZŠ, školního asistenta MŠ a sociálního pedagoga. V tomto projektu budeme realizovat nadstandardní volnočasové aktivity ve školní družině.

Dlouhodobě finančně na jeden úvazek odborníka ŠPP přispívá MMB. Tento úvazek je zastoupen úvazkem 0,5 speciálního pedagoga, 0,2 speciálního pedagoga, 0,3 speciálního pedagoga.

2. Školní dokumenty ve vztahu k inkluzi

- ŠVP DYNAMIKA (www.zsmerhautova.cz)
- ŠVP RADOSTNÝ SVĚT DĚTÍ (www.zsmerhautova.cz)
- ŠVP PŘÍPRAVNÉ TŘÍDY (www.zsmerhautova.cz)
- ŠVP ŠD – HRAJEME FÉR! (www.zsmerhautova.cz)

- **Koncepce rozvoje školy, hlavní cíle a úkoly 2023 - 2024**
- **Plán práce školního poradenského pracoviště**

V rámci inkluze na škole pracuje rozšířené školní poradenské pracoviště ve složení dva výchovní poradci, dvě školní psychologičky, šest speciálních pedagogů, jedna sociální pedagožka a dvě metodičky prevence. Činnost ŠPP je zaměřena na žáky, pedagogy, ale i na rodiče našich žáků, protože škola je zatížena všemi možnými důsledky sociálního vyloučení (záškoláctví, nevyhovující bydlení, časté stěhování, pěstounská péče, umístění dětí ve SVP, DD, DÚ, mimo školu krádeže, kouření aj.).

Hlavní úkoly ŠPP:

- zajišťuje primární prevenci výchovných problémů a školní neúspěšnosti žáků
- průběžně a dlouhodobě pečuje o individuálně integrované žáky a žáky s výukovými obtížemi a žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními
- poskytuje odbornou pomoc při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků z jiného kulturního prostředí, žáků se sociálním znevýhodněním, žáků se zdravotním postižením
- zajišťuje logopedickou a speciálně pedagogickou péči
- nabízí pomoc při řešení krizových situací žáků, krizové intervence
- v řešení výchovných a vzdělávacích problémů žáků spolupracuje s dalšími institucemi (PPP, SVP, SPC, OSPOD, Policie ČR, zdravotnictví a další subjekty podle potřeby)
- realizuje preventivní programy
- poskytuje odborná psychologická a orientační speciálně pedagogická a logopedická vyšetření
- poskytuje metodickou pomoc učitelům při aplikaci speciálně pedagogických poznatků a dovedností
- zpracovává jednotnou metodiku postupu při řešení absencí a kontroluje její dodržování
- vede pohovory s rodiči, výchovné komise, případové konference

- **Plán práce výchovných poradců**

Vzhledem k narůstajícímu počtu jednání s rodiči, výchovných komisí a případových konferencí pracují na škole dvě výchovné poradkyně, závažné problémy vždy řeší ve spolupráci s ŘŠ.

(1. stupeň ZŠ + 2. stupeň ZŠ + MŠ)

- **Minimální preventivní program pro školní rok 2023/2024** (www.zsmerhautova.cz)

V posledních letech jsme zaznamenali zhoršení chování žáků ke spolužákům a vyučujícím, narůstání agresivity, vulgarismů, sebepoškození, šikany i kyberšikany. Z těchto důvodů pracují na škole 2 metodičky prevence patologických jevů.

Minimální preventivní program je závazným opatřením, které je zaměřeno na prevenci jednotlivých oblastí rizikového chování (sociálně patologických jevů) s přihlédnutím na věk žáků a budování dobrých vzájemných vztahů mezi žáky navzájem a také zkvalitnění vztahů učitel vs. žák – škola vs. rodiče. Seznámení kolegů s programem probíhá na pedagogických radách průběžně po celý rok.

Priority:

- drogy
- doprava
- poruchy příjmu potravy
- alkohol
- syndrom týraného dítěte
- šikana
- kyberšikana
- homofonie
- extrémismus
- vandalismus
- záškoláctví
- krádeže
- tabák

Spolupráce s ostatními odborníky:

- dětský lékař
- PPP – ŠPZ, SPC
- OHS Brno – preventivní akce
- neziskové organizace
- ÚMČ Brno – sever, OSPOD
- PdF MU Brno – katedra speciální a sociální pedagogiky
- SPONDEA – preventivní programy
- Ratolest
- Podané ruce
- Klokánek
- HELP ME
- Dětské domovy
- Diagnostické ústavy
- Centrum společného zájmu

Školní preventivní strategie

Dlouhodobé strategie

- výchova ke zdravému životnímu stylu
- vést žáky ke smysluplnému trávení volného času
- preferovat sportovní výchovu
- vést žáky ke vzájemné pomoci a ohleduplnosti
- vychovávat žáky k občanské a právní odpovědnosti za sebe a své jednání
- učit žáky způsoby odmítání, zejména odmítání závadových vrstevnických skupin a part
- vést žáky k ochraně zdraví, budovat postoje k odmítání alkoholu, omamných látek a jedů
- vést žáky k postojům proti rasismu, antisemitismu a xenofobii
- vybírat pro žáky vhodné programy primární prevence
- projekt „Zdravý zoubek“ – vybírat pro žáky projekty, ve kterých získají znalosti a dovednosti uplatnitelné v praktickém životě

Střednědobé strategie

- podporovat aktivitu žáků a zapojit žáky do výzdoby školy
- naučit žáky sledovat nástěnky primární prevenci – vytvořit ji
- získávat rodiče pro spolupráci se školou
- naučit žáky sledovat nástěnku primární prevence
- průběžně informovat rodiče o činnosti školy a akcích školy, dát jim možnost zpětné vazby
- informovat rodiče o plánu primární prevence na škole
- spolupráce učitelům v rámci pedagogického týmu
- práce třídního učitele s třídním kolektivem, komunikace učitel – žák, řešení konfliktních situací mezi žáky
- výuku podporovat exkurzemi, besedami, návštěvami kulturních a společenských center a akcí
- účast rodičů na formálních i neformálních akcích

Krátkodobé strategie

- naplňovat MMP
- včasné reagovat na vzniklé situace, spolupracovat s rodiči a dalšími institucemi

- **Krizový plán** (www.zsmerhautova.cz)
Slouží jako rozpracovaná metodika výše uvedených plánů

- **Plán opatření pro žáky ohrožené studijním neúspěchem nebo odchodem ze vzdělávání**
Sleduje oblasti: vztah rodiny a školy, školní docházku, chování žáků a prospěch žáků

3. Zákonné dokumenty související s inkluzí

- novela vyhlášky 72/2005 Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- vyhláška č. 27/2016 Sb. O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- novela Školského zákona č. 82/2015, §16, účinná od 1. 9. 2016 – změny v systému podpurných opatření dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

4. Personální podmínky školy pro potřeby inkluze (MŠ, ZŠ, ŠD)

Pedagogický sbor má celkem 97 členů, všichni mají dlouholeté zkušenosti s inkluzivním vzděláváním žáků a při práci vykazují velmi dobré výsledky. Všichni se pravidelně vzdělávají v rámci DVPP. Účastní se preventivních mentorských a komunitních programů a mnozí se již přihlásili na vzdělávání v rámci MAP MMB.

Organizace vzdělávání je především zaměřena na včasnou péči v sedmi třídách MŠ a dvou přípravných třídách. Dále se učitelé zaměřují na běžné i speciální třídy.

V rámci neformálního vzdělávání organizují edukativně-stimulační skupiny a příprava na výuku.

K nadstandartním aktivitám pedagogů kromě jiného patří:

- realizace bezplatných kroužků, které jsou zaměřeny na přírodní vědy, společenský vědy, kroužek PC, taneční kroužek, sborový zpěv, sportovní kroužky, edukativně – stimulační skupiny.
- spolupráce s katedrou sociální pedagogiky PdF MU Brno, speciální pedagogiky PdF MU Brno, Fakultou sociálních studií MU Brno, DROM – romské středisko Brno, IQ Roma servis Brno, Dětské centrum Teen Challenge Brno, Společenství Romů na Moravě Brno, Muzeum romské kultury Brno, Česko-britská o.p.s., základní a střední školy s vysokým procentem žáků se sociálním znevýhodněním v Brně a jiných městech ČR
- propagace školy na veřejnosti – olympiády, turnaje, školní akademie, vánoční a velikonoční jarmark, vánoční setkání žáků, učitelů a rodičů, Den otevřených dveří, Den Romů
- prezentace školy v tisku - Severník
- zlepšování kolektivního prostředí ve škole i v jejím okolí

5. Počty, specifika a složení cílové skupiny žáků a dětí

- Celkový počet žáků: 586, počet dětí MŠ 174
- Kulturně odlišných a sociálně znevýhodněných žáků a dětí: ZŠ – 519, MŠ - 107
- Skupinově integrovaných žáků: 64
- IVP: 11 + 47 PRPO

- Podpůrná opatření 1. – 5. stupně: 160
- Asistenti pedagoga: 26
- Přípravny ročník: 14

6. Spolupráce se zákonnými zástupci dětí a místní komunitou

Ve spolupráci pedagogů, vedení školy a ŠPZ zajišťujeme:

- Pohovory s rodiči formální (pozdání oficiální cestou se zápisem z jednání), neoficiální kontakty s rodiči (ústní domluva před a po vyučování, telefonické rozhovory, jednání při neformálních akcích). Při setkáních se řeší preventivní opatření, nastavení pravidel spolupráce, poučení o řádném omlouvání žáků, aktuální bydliště, špatná hygiena, pomůcky, problémové chování.
- Poradenství pro rodiče v oblasti prevence rizikového chování
- Výchovné komise
- Případové konference
- Zápis do MŠ a prvních tříd
- Návštěvy v rodinách, pozvání na pohovor, výchovné komise atd.
- Poradenství pro rodiče v oblasti psychologické, logopedické a speciálně pedagogické péče
- Sociální poradenství pro rodiče
- Pravidelné konzultace s pedagogy
- Pravidelné neformální akce a setkávání žáků, pedagogů a rodičů školy – Mikulášská besídka, Vánoční jarmark, Velikonoční jarmark, setkání o vánocích na Nám. Svobody, školní ples

7. Zabezpečení financování proinkluzivních opatření

- Státní rozpočet
- podpora MMB, ÚMČ Brno - sever
- „Šablony“ – školní psycholožka, školní asistentka MŠ, ZŠ, ŠD, školení pedagogů MŠ a ZŠ

8. Vytváření podmínek pro inkluzi – konkrétní navrhovaná opatření pro rok 2023/2024

- Vycházíme z vyhlášky č. 27/2016 Sb. O vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Stále kvalitnější péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami nastavení spolupráce s rodinou, zvýšení informovanosti o předškolním a školním vzdělávání
- Vetší podpora žáků ze socio-kulturně odlišného prostředí v oblasti výuky online
- Podpora inkluzivního vzdělávání v MŠ a přípravných třídách
- Zvyšování kompetencí rodičů na přípravu dětí v domácím prostředí a na úspěšné zahájení školní docházky
- Vyrovnávání jazykového handicapu dětí
- Vzdělávání pedagogů v oblasti multikultury a inkluze

- Rozvíjení metod a forem práce ve třídě, které zvyšují šance na rovné zapojení dětí a žáků z kulturně či sociálně odlišného prostředí do škol hlavního vzdělávacího proudu
- Rozvíjení individuálního přístupu ke všem dětem, které navštěvují ZŠ, MŠ
- Vyhledávání žáků mimořádně nadaných
- Tvorba individuálních plánů
- Zlepšování organizačních forem výuky
- Prolínání aktivit formálního a neformálního vzdělávání
- Úzká spolupráce učitelů, předmětových komisí, metodických sdružení a ŠPZ
- Zlepšování materiálního zabezpečení vzdělávání – letos dokončeno vybavení všech tříd interaktivními tabulemi a stavitelným nábytkem.
- Pravidelné doplňování a zabezpečování pomůcek i kompenzačních pomůcek pro žáky
- Nabídka většího množství volnočasových aktivit
- Obědy zdarma pro děti, jejichž rodiče pobírají dávky hmotné nouze (letos již 5. ročník)

V Brně 1.9.2024

PaedDr. Jana Foltýnová, Ph.D.

ředitelka školy